

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ****Ημερομηνία: Τετάρτη 7 Ιανουαρίου 2026****Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες****ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****ΘΕΜΑ Α****1^ο υποερώτημα**

Το απόσπασμα αναφέρει την αρνητική όψη των ηχητικών βιβλίων. Συγκεκριμένα, έρευνα του 2010 απέδειξε ότι η ανάγνωση σε χαρτί ενισχύει περισσότερο την κατανόηση έναντι της ακρόασης. Άλλωστε, η σύγχρονη τάση για πολυδιεργασία μετατρέπει τα ακουστικά βιβλία σε επιφανειακή αναγνωστική εμπειρία, καθώς αποσπά την προσοχή και προκαλεί απώλεια νοημάτων. Αντίθετα με τον αναγνώστη, ο ακροατής παραμένει παθητικός στην κατανόηση του γραπτού κειμένου. (61 λέξεις)

2^ο υποερώτημα**Μετατροπή σε παθητική σύνταξη:**

«με τις ακουστικές εκδόσεις το μήνυμα γίνεται κατανοητό από τον ακροατή, αναπτύσσεται η κριτική του σκέψη σχετικά με το περιεχόμενο του βιβλίου και χρησιμοποιώντας τη φαντασία του δημιουργούνται εικόνες και συναισθήματα εντελώς προσωπικά».

Σε υφολογικό επίπεδο, η μετατροπή από ενεργητική σύνταξη σε παθητική προκαλεί τις ακόλουθες αλλαγές:

- Η ενεργητική σύνταξη διατηρεί ύφος οικείο. Δίνει ζωντάνια και παραστατικότητα στο λόγο. («ακροατής... κατανοεί..., αναπτύσσει... δημιουργεί...»). Η ενεργητική σύνταξη τονίζει το Υποκείμενο που ενεργεί και συγκεκριμένα το ρόλο του ακροατή.
- Η παθητική σύνταξη μεταφέρει τυπικό-σудέτερο- απρόσωπο ύφος στο απόσπασμα («το μήνυμα γίνεται κατανοητό... η κριτική σκέψη αναπτύσσεται ... δημιουργούνται εικόνες...»). Η γλώσσα είναι λιγότερο καθημερινή και γίνεται πιο ακαδημαϊκή. Η παθητική σύνταξη τονίζει το αποτέλεσμα της ενέργειας. Η έμφαση δίνεται στις θετικές

συνέπειες της ακρόασης, στην κατανόηση, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, στις εικόνες και τα συναισθήματα που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της ακρόασης.

3^ο υποερώτημα

Εφόσον: Προϋπόθεση/υπόθεση της συνειδητής επιλογής των ηχητικών βιβλίων από τον ακροατή- αναγνώστη.

Από την άλλη: αντίθεση/εναντίωση ανάμεσα στην αξία των ακουστικών εκδόσεων και την παραδοσιακή ανάγνωση ως παράγοντα αφομοίωσης των πληροφοριών.

Ειδικότερα: Επεξήγηση/διευκρίνιση στη διαπανεπιστημιακή μελέτη, όπου διαπιστώθηκε η καλύτερη απόδοση των μαθητών.

Συνεπώς: Συμπέρασμα στην απόσπαση προσοχής του ατόμου και το χάσιμο χρόνου, κατά τη διάρκεια της ακρόασης ενός ηχητικού βιβλίου.

Καθώς: Αιτιολόγηση του αποπροσανατολισμού του ατόμου κατά τη διάρκεια της ακρόασης ενός ηχητικού βιβλίου.

4^ο υποερώτημα

Η δεύτερη παράγραφος αναπτύσσεται με **συνδυασμό μεθόδων**:

Ένας τρόπος ανάπτυξης είναι τα **παραδείγματα** («ηλικιωμένοι, αναλφάβητοι, άτομα με προβλήματα όρασης, συγκέντρωσης, με μαθησιακές δυσκολίες κ.λπ.»). Τα παραδείγματα διευκρινίζουν το θέμα της θεματικής πρότασης, που αφορά την προσβασιμότητα όλων των ανθρώπων στα ηχητικά βιβλία. Τα παραδείγματα βοηθούν στην κατανόηση της άποψης. Αποτελούν στοιχείο τεκμηρίωσης της αξίας των ακουστικών εκδόσεων και κάνουν το απόσπασμα περισσότερο ενδιαφέρον και παραστατικό στην ανάγνωσή του. Ενδεικτική λέξη: κ.λπ.

Άλλος τρόπος ανάπτυξης είναι το **αίτιο-αποτέλεσμα**. Στη θεματική πρόταση δημιουργείται ένα ερώτημα, σχετικά με την αξία της πρόσβασης όλων των κοινωνικών ομάδων στη γνώση που παρέχουν τα ηχητικά βιβλία και καταλήγει στο αποτέλεσμα της εισαγωγής τους στο μαγικό κόσμο της λογοτεχνίας. Το αίτιο-αποτέλεσμα βοηθά στην εξήγηση της αξίας των ακουστικών εκδόσεων και στη διαμόρφωση τεκμηριωμένου συμπεράσματος. Έτσι, η παράγραφος αποκτά λογική συνοχή και πειστικότητα. Ενδεικτική λέξη: Μ' αυτόν τον τρόπο

ΘΕΜΑ Β

Κειμενικό Είδος: Επιχειρηματολογικό Κείμενο

Τύπος Κειμένου: Άρθρο Γνώμης

Γλώσσα: Μεικτή Λειτουργία της Γλώσσας

Ύφος: Σοβαρό με στοιχεία απεύθυνσης στο κοινό

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Αναντίρρητα, το διαδίκτυο έχει εισέλθει βίαια στην καθημερινότητα του μέσου πολίτη, διαμορφώνοντας τον εσωτερικό του κόσμο και την κοινωνική «κανονικότητα» που καλείται να ακολουθήσει. Η ψηφιακή τεχνολογία έχει επεκταθεί σε πλείστους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας αφήνοντας ανεξίτηλο το σημάδι της. Στο πλαίσιο αυτό θα θίξουμε τόσο τα οφέλη που προσπορίζει το διαδίκτυο στη ζωή των νέων, όσο και το θετικό αποτύπωμα των ακουστικών βιβλίων στους ακροατές τους.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

- **Καθημερινή διευκόλυνση:** Η καθημερινότητα του πολίτη έχει πια ως λειτουργικό της παράγοντα τη χρήση του διαδικτύου. Η χρήση εφαρμογών διευκολύνει την οργάνωση του χρόνου με ημερολόγια, σημειωματάρια, υπενθυμίσεις, ενώ άμεση είναι η χρήση τους για πληρωμές, μετακινήσεις, ψώνια και διάβασμα. Ένας ενήλικος επαγγελματία απλοποιεί την καθημερινότητά του με την είσοδο στο e- banking του ή στο gov.gr.
- **Επικοινωνία και Κοινωνικές σχέσεις:** Μηδενίζει τις αποστάσεις στην επικοινωνία με φίλους και οικογένεια που βρίσκονται μακριά. Δικτύωση επέρχεται και με άτομα της ίδιας ηλικιακής, εργασιακής ή ψυχαγωγικής ομάδας. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν πρόσφορο πεδίο για ελεύθερη έκφραση και συνεργασία.
- **Πρόσβαση στη γνώση:** Το διαδίκτυο λειτουργεί ως ελεύθερο βήμα μάθησης, αξιολόγησης και επέκτασης των υφιστάμενων γνώσεων του καθενός. Λειτουργεί ως πομπός διά βίου μάθησης με απείραριθμα άρθρα, βίντεο, online μαθήματα και σημειώσεις επί παντός επιστητού. Το φιλτράρισμα των πληροφοριών και η αφαιρετική ικανότητα που πρέπει να επιδειξει κάποιος, βελτιώνει την αυτοκριτική και ξεκλειδώνει μια ασυνείδητη διαδικασία αυτομάθησης.
- **Εργασιακό εργαλείο:** Η δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών για μια εργασία είναι η πλέον διαδεδομένη λειτουργία. Η δημιουργία ψηφιακού βιογραφικού και οι online συνεντεύξεις είναι πια στην καθημερινότητα του μέσου επαγγελματία. Οι online επιχειρήσεις είναι πλέον πολλές και εξαιρετικά κερδοφόρες, ενώ ανθούν επιστήμες

άμεσα εμπλεκόμενες με το διαδίκτυο, όπως η υπολογιστική γλωσσολογία, ο προγραμματισμός και η γραφιστική.

- **Εκπαιδευτικό εργαλείο:** Εμπλουτίζουν οι μαθητές μέσω αυτού το γνωστικό υλικό των σχολικών βιβλίων, βοηθούν στην σύνταξη εργασιών και κάνουν πιο εύκολη την κατανόηση δύσκολων όρων και σημασιών. Πολύτιμος αρωγός μπορεί να αποτελέσει και για άτομα με μαθησιακές δυσκολίες.
- **Ψυχαγωγία-Διασκέδαση:** Η διαδικτυακή κοινότητα έχει πια ένα αχανές περιβάλλον ψυχαγωγίας που κατακλύζουν τον νέο. Παιχνίδια ηλεκτρονικά, ταινίες streaming, μουσική, Podcasts αλλά και κοινότητες τα μέλη των οποίων καταπιάνονται με το ίδιο χόμπυ εισβάλλουν στην καθημερινότητα του καθενός ικανοποιώντας και τους πιο απαιτητικούς δέκτες.
- **Συμμετοχικότητα:** Ο δέκτης της πληροφορίας καθίσταται ένα ανήσυχο ον που επιδιώκει να ενημερώνεται και να συμμετέχει σε κοινωνικά θέματα. Μέσω του ψηφιακού ακτιβισμού μπορεί να ωθηθεί σε ειρηνικούς κοινωνικούς αγώνες και να προωθήσει κοινωφελείς δράσεις.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

- **Προσβασιμότητα στη γνώση:** Αποτελούν άλλη μια εναλλακτική μορφή παροχής πληροφορίας σε έναν ήδη κορεσμένο χώρο που υπερπληροφορείται. Μπορεί ο καθένας να αποκτήσει πρόσβαση στο λεωφορείο, στο περπάτημα, στο γυμναστήριο. Όλοι όσοι δεν είναι εξοικειωμένοι με την ανάγνωση βιβλίων, μπορούν να το ακούσουν, όποτε θέλουν.
- **Γνήσια ψυχαγωγία:** Στηρίζει το βιβλίο σε μια δύσκολη εποχή που η εικόνα φαντάζει περισσότερο θελκτική στη νέα γενιά. Επινοεί έναν πρωτότυπο τρόπο να παραμείνει ανταγωνιστικό το βιβλίο ως ένα όχι και τόσο κοστοβόρο μέσο.
- **Εξοικονόμηση χρόνου:** Διευκολύνει τον άνθρωπο που έχει τρομερά περιορισμένο χρόνο να το ακούει, επιτελώντας παράλληλα και άλλες εργασίες. Η εργαζόμενη μητέρα, ο πολυάσχολος επαγγελματίας πολύβουων αστικών κέντρων, οι αθλούμενοι και οι νέοι με ποικίλες δραστηριότητες εκτός βασικής εργασίας μπορούν να συμπυκνώνουν το χρόνο τους εμπλουτίζοντας παράλληλα τις γνώσεις τους.
- **Βελτίωση γλωσσικών δεξιοτήτων:** Βελτιώνεται το λεκτικό επίπεδο του ακροατή audiobooks, ο προφορικός του ρυθμός και η σαφήνεια και ακρίβεια των λεγομένων του. Ασκούνται σε ξένες λέξεις και ειδικές ορολογίες ανάλογα με το πεδίο που ενημερώνονται.
- **Αναπτύσσουν φαντασία και συγκέντρωση:** Σε μια εποχή που τα παιδιά έχουν ποικίλα μέσα να τους αποσπούν την προσοχή και να υπονομεύουν τις δεξιότητές τους

για συγκέντρωση και υψηλές επιδόσεις με ό,τι καταπιάνονται, τα ψηφιακά βιβλία βοηθούν στην κατανόηση, στην προσοχή και στη διατήρηση πληροφοριών. Αναπτύσσεται η φαντασία τους και οι διαφορετικοί τόνοι της φωνής ξεπηδούν συναισθήματα που ζωντανεύουν την ιστορία.

- **Αγχολυτικό μέσο:** Μέσα στους φρενήρεις ρυθμούς ζωής, η ακουστική βιβλιοφιλία βοηθά σε ένα ποιοτικό ύπνο και στη χαλάρωση του νευρικού συστήματος από την επιβάρυνση των καθημερινών δυσκολιών. Η φωνή ηρεμεί και γαληνεύει τον «αναγνώστη» προσφέροντάς του μια άτυπη «συντροφιά».
- **Στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων:** Δίνει τη δυνατότητα σε ανθρώπους με προβλήματα όρασης, ηλικιωμένους, κλπ. να απολαμβάνουν βιβλία ισάξια με όλους. Να μη περιθωριοποιούνται και να μπορούν να μετέχουν σε λέσχες ανάγνωσης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Είναι αποδεκτό πια από όλες τις ηλικιακές και κοινωνικές ομάδες ότι το διαδίκτυο είναι το πιο επιδραστικό μέσο «μαζικής κατανάλωσης». Νεωτερικοί τρόποι αξιοποίησης του –όπως τα ακουστικά βιβλία– μπορούν να διαδραματίσουν έναν διδακτικό ρόλο για το σύνολο των πολιτών και να περιορίσουν κοινωνικές ανισότητες στο πλαίσιο ορθής αξιοποίησής του. Στο χέρι όλων μας είναι να αναδείξουμε αυτές τις πτυχές του και να εξοικειώσουμε πρωτίστως τη νέα γενιά με καινοτόμες επιλογές ακρόασης.

ΘΕΜΑ Γ

1^ο υποερώτημα

Δύο σχήματα λόγου που εντοπίζονται στο κείμενο είναι τα εξής:

1. Παρομοίωση. Στο χωρίο «*Η φωνή της ήταν σαν ένα μουσικό όργανο που έπαιζε την παρτίτουρα του κειμένου...*» η παρομοίωση αυτή λειτουργεί αποκαλυπτικά για τη σχέση του αφηγητή με τη μητέρα του και την επίδραση της ανάγνωσης στον ψυχισμό του. Εξισώνοντας την ανθρώπινη φωνή με μουσικό όργανο, ο συγγραφέας δεν περιγράφει απλώς την χροιά της, αλλά αναδεικνύει την καλλιτεχνική της διάσταση. Παράλληλα, σε υφολογικό επίπεδο, το σχήμα προσδίδει στο κείμενο έντονη λυρική και παραστατικότητα. Η εικόνα του μουσικού οργάνου δημιουργεί με ζωντανό τρόπο μια ακουστική αίσθηση στον αναγνώστη, ενισχύοντας τη μουσικότητα του ίδιου του πεζού λόγου. Επιπλέον, προσδίδει ένα γλαφυρό ύφος, το οποίο συνάδει απόλυτα με την ατμόσφαιρα ονειροπόλησης και νοσταλγίας που διαπνέει το έργο του Προυστ.

2. Ασύνδετο σχήμα. «...*τα γεγονότα, τα τόσο καθημερινά, τ' αντικείμενα, τα τόσο κοινά, τις λέξεις, τις τόσο συνηθισμένες...*» Σε νοηματικό επίπεδο, η παράθεση των λέξεων χωρίς συνδετικούς συνδέσμους, αλλά με κόμματα λειτουργεί ως μηχανισμός

συσσώρευσης. Ο συγγραφέας επιδιώκει να δημιουργήσει στον αναγνώστη την αίσθηση του βάρους της καθημερινότητας. Τα στοιχεία αυτά προβάλλονται ως ισοδύναμα και ομοιογενή· αποτελούν μια αδιάφορη μάζα, έναν «σωρό» από τετριμμένα υλικά, τα οποία χρειάζονται την τέχνη (τη φωνή της μητέρας) για να αποκτήσουν νόημα και ομορφιά. Σε υφολογικό επίπεδο, το σχήμα προσδίδει στο κείμενο ένταση, πυκνότητα και γοργό ρυθμό. Υπηρετεί, επίσης, τη δραματικότητα του, τονίζοντας τη μετάβαση από τη μαγεία της ανάγνωσης στην τραχύτητα της ύλης.

Οι μαθητές θα μπορούσαν επίσης να σχολιάσουν και άλλα σχήματα λόγου που εντόπισαν στο απόσπασμα, όπως το υπερβατό κλπ.

2^ο υποερώτημα

Ο αφηγητής στο συγκεκριμένο απόσπασμα είναι **ομοδιηγητικός**. Χρησιμοποιεί το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο και προσωπικές αντωνυμίες («μου διαβάζει», «ένιωθα»), δηλώνοντας ρητά ότι συμμετέχει στην ιστορία όχι απλώς ως μάρτυρας, αλλά ως ο βασικός πρωταγωνιστής. Τα γεγονότα που περιγράφονται αφορούν άμεσα τον ίδιο, καθώς εξομολογείται την προσωπική του σχέση με τη μητέρα του. Η επιλογή αυτή προσφέρει οικειότητα στο λόγο, καθώς ο αναγνώστης βλέπει και ακούει τη μητέρα αποκλειστικά μέσα από τα μάτια και τα αυτιά του παιδιού. Αυτό προσδίδει στο κείμενο έντονο υποκειμενισμό.

ΘΕΜΑ Δ

Ο αφηγητής, αν και ξεκινά από μια κατάσταση ψυχικής αναστάτωσης και αϋπνίας, γρήγορα βιώνει μια αίσθηση ανακούφισης και γαλήνης. Η παρουσία της μητέρας και ο ήχος της φωνής της λειτουργούν λυτρωτικά, απομακρύνοντας την εσωτερική του ταραχή. Παράλληλα, κυριαρχεί μέσα του ο θαυμασμός και η μαγεία της ανάγνωσης, αφού την αντιλαμβάνεται ως μουσική ερμηνεία που εξυψώνει το κείμενο. Φαίνεται συνεπαρμένος από τη «γλυκύτητα» και τη μελωδική «ροή» της φωνής της μητέρας του. Τέλος, είναι διάχυτο το συναίσθημα της ασφάλειας και της ψυχικής θαλπωρής, καθώς ο ήρωας εισπράττει την τρυφερότητα της μητέρας του σε μια δύσκολη νύχτα που θα αποτελέσει μια μόνιμη ανάμνηση στοργής.

Η στάση της μητέρας κρίνεται ως βαθιά συναισθητική και προστατευτική. Δεν περιορίζεται στον ρόλο του απλού αναγνώστη, αλλά λειτουργεί με παιδαγωγική διακριτικότητα, «φιλτράροντας» το κείμενο για να μην κουράσει το παιδί. Μάλιστα, η ερμηνεία της χαρακτηρίζεται από τρυφερότητα, αποδεικνύοντας πως γι' αυτήν η ανάγνωση αποτελεί πρωτίστως μια πράξη ανιδιοτελούς αγάπης και ψυχικής στήριξης προς τον γιο της. (159 λέξεις)